

L'Aragó català: llengua i literatura

per Carles Riera

MORET, Hèctor
Indagacions sobre llengua i literatura catalanes a l'Aragó

Calaceit: Associació Cultural del Matarranya - Institut d'Estudis del Baix Cinca, 1998
La Gabella, 7

El professor Hèctor Moret (Mequinensa, 1958) aplega en aquest recent llibre una sèrie d'articles, essencialment bibliogràfics, sobre la llengua, la literatura i en general la cultura catalana de l'Aragó. En total són onze treballs que van des d'una reflexió a propòsit de com cal denominar l'àrea de l'Aragó català (se n'ha dit la Catalunya aragonesa, la Franja d'Aragó, la Franja de Ponent, la Franja oriental, les marques d'Aragó, o de Ponent, la ratlla d'Aragó, l'Aragó catalanòfon, l'Aragó catalanoparlant, el Ribet de la perifèria, la Catalunya irredempta, etc.) fins a un breu estudi sobre l'edició en català a l'Aragó, passant per altres temes lingüístics i literaris.

Detalladament, Moret ens informa de les primeres cròniques –exògenes i

endògenes– dels escriptors catalans que ja des de l'últim terç del segle XIX s'ocuparen de donar a conèixer la realitat lingüístico-cultural catalana de les comarques nord-orientals de l'Aragó. Excursionistes, dialectòlegs, folcloristes i geòlegs proporcionen, mitjançant llurs treballs, les primeres visions d'aquesta àrea del domini lingüístic. L'autor elenca un considerabilíssim nombre de treballs d'investigació lingüística sobre l'Aragó català, a propòsit d'aspectes dialectològics, onomàstics, de literatura popular, i es refereix també als escriptors aragonesos de parla catalana, a la presència del català en la premsa aragonesa, etc.

Un dels articles amb més densitat d'informació erudita és el que es titula «Escrip-

tors aragonesos d'expressió catalana en el primer terç del segle XX», on l'autor indaga en la bibliografia catalana de l'Aragó català. El treball que el segueix i el complementa és «Notes sobre literatura catalana contemporània a l'Aragó», que exemplifica el conreu actual de la llengua segons els gèneres narratiu, poètic, teatral i periodístic (tres revistes «fan de portaveus de les tres associacions ocupades en la dignificació i la defensa del català a l'Aragó» (p. 125): *Desperta ferro!*, de l'Associació de Consells Locals de la Franja, amb seu a Tamant de Llitera; *Sorolla't*, de l'Associació Cultural del Matarranya, amb seu a Calaceit, i *Batecs*, de l'Institut d'Estudis del Baix Cinca, amb seu a Fraga).

Altres temes interessants de l'obra són el que gira entorn de la situació actual de l'ensenyament del català a l'Aragó (a partir de la *Declaració de Mequinensa*, de 1984), el de la presència del català en la premsa aragonesa i, finalment, el de l'edició en català a l'Aragó.

Fins ací pel que fa al contingut; quant a la forma, cal dir el següent: primer, que hauria estat útil un índex onomàstic al capdell del llibre, i segon, que a l'hora d'aplegar els treballs en un sol volum, aquests s'haurien beneficiat d'una revisió lingüística més exigent.

En resum, es tracta d'un llibre que forneix molta informació, d'un llibre que es llegeix amb gran interès i d'un llibre, finalment, que els estudiosos de la llengua i de la literatura catalanes han de tenir en compte. ♦

Llengüa Nacional

REVISTA TRIMESTRAL

LENGÜA NACIONAL treballa per afermar la llengua catalana en tots els camps, ajudant al seu estudi i bon ús. Pretén també de desvetllar en la nostra gent la consciència d'una realitat nacional catalana.

LENGÜA NACIONAL analitza i fomenta la normativització de la llengua catalana. Conseqüentment, desitja que el procés de normalització lingüística assoleixi la màxima extensió i concreció.

LENGÜA NACIONAL defensa la unitat de la nostra llengua, la seva genuïtat i la riquesa de les diverses variants dialectals que la integren. Esperona el nostre poble perquè romangui fidel al geni de la llengua catalana.

□ Soci numerari

Preu anual: 6.000 pessetes.
El soci gaudeix d'una sèrie d'avantatges.

Subscripció a la revista *Llengüa Nacional* (surtr trimestralment)

□ Subscriptor regular

Preu anual: 2.000 ptes.

□ Subscriptor protector

Preu anual: 3.000 ptes.

Dades personals

Nom..... Cognoms.....

Adreça.....

Codi postal..... Població.....

Comarca..... Tel.....

FORMES DE PAGAMENT: banc xec (a nom de Llengüa Nacional)

ingrés directe: 2013 0088 69 0200522492 (Caixa de Catalunya)

Domiciliació bancària

Entitat Oficina Control

Núm. compte

Empleneu aquesta butlleta i envieu-la a:

LENGÜA NACIONAL
Bústia postal 24057
08080 Barcelona

— Telèfon: 93 456 88 79

— Correu electrònic: rsangles@intercom.es